VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Vuosien 2026–2029 julkisen talouden suunnitelma

VALTIOVARAINVALIOKUNTA
MIKA NIEMELÄ, BUDJETTIPÄÄLLIKKÖ
TERHI JÄRVIKARE, OSASTOPÄÄLLIKKÖ
2.5.2025

Talouden näkymät ja talouspolitiikan linja

Talouden näkymät

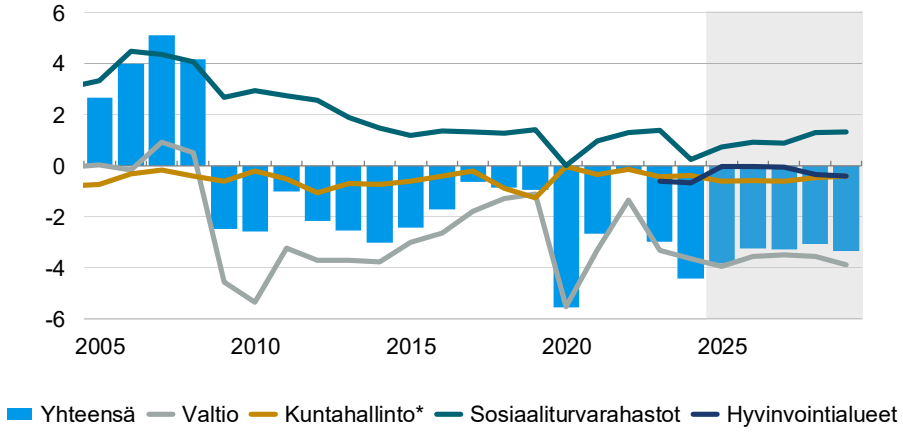
- Epävarmuus on kasvanut selvästi maailmantaloudessa alkuvuonna kauppapoliittisten jännitteiden kiristyttyä. VM:n ennuste on tehty oletuksella, että Yhdysvaltojen asettamat tullit ovat voimassa ainoastaan lyhyen aikaa.
- Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa niin Suomessa kuin vientimarkkinoilla. Kulutuksen kasvua jarruttaa kuitenkin edelleen talouden epävarmuus.
- Investointien nousu on sen sijaan nopeampaa, sillä niin rakentamisen elpyminen kuin energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja reippaasti ennustejaksolla.
    - BKT:n kasvun arvioidaan olevan 1,3 % v. 2025 ja 1,5 prosentin tuntumassa v. 2026–2029.
- Työllisyystilanne on heikko, mutta vuoden 2025 aikana piristynyt tuotanto kääntää työllisyyden asteittain kasvuun. Vuosina 2026–2029 työllisten määrä kasvaa ja työttömyysaste laskee runsaaseen 7 prosenttiin.

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
BKT:n arvo, mrd. euroa	272,8	276,2	286,0	297,5	309,0	320,2	331,1
BKT, määrän muutos, %	-0,9	-0,1	1,3	1,6	1,5	1,4	1,4
Työttömyysaste, %	7,2	8,4	8,8	8,3	7,9	7,6	7,3
Työllisyysaste, %	73,6	72,1	71,7	72,1	72,6	73,2	73,7
Kuluttajahintaindeksi, muutos-%	6,2	1,6	0,9	1,6	1,8	2,0	2,0
Pitkä korko, 10 v, %	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,7	2,6

Julkinen talous sitkeästi alijäämäinen

Julkisyhteisöjen rahoitusasema

suhteessa BKT:hen, %

*Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka

Lähde: Tilastokeskus, VM

- Vuodesta 2025 alkaen julkisen talouden alijäämä alkaa pienentyä, kun sopeutustoimien vaikutukset tulevat pääosin voimaan ja talouden suhdanne kohenee. Vuoden 2025 alijäämä on 3,8 % suhteessa BKT:hen.
- Vuoteen 2028 mennessä julkisen talouden alijäämä paranee 3,1 prosenttiin, jonka jälkeen alijäämä heikkenee 3,3 prosenttiin v. 2029.
- Hallituksen huhtikuussa 2025 linjaama puolustusmenojen nosto 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2029 mennessä nostaa voimakkaasti menoja vuosina 2028 ja 2029. Tämä kasvattaa myös julkisen talouden alijäämää ja nopeuttaa velkaantumista.
- Julkisen talouden velkasuhde n. 90 % v. 2029.

Finanssipolitiikan linja

- Hallitus on aiemmin päättänyt julkista taloutta 9 mrd. eurolla vahvistavasta toimenpidekokonaisuudesta, jonka toimeenpanoon hallitus on sitoutunut.
  - Hallitus varmistaa päätettyjen sopeutustoimien etenemisen sovitussa aikataulussa.
- Talouskasvua tuetaan uudella mittavalla kasvupaketilla
  - Talouskasvua vauhdittavat toimet vähentävät verotuloja runsaalla 2 mrd. eurolla, kun toimenpiteiden suotuisia kokonaistaloudellisia vaikutuksia ei ole otettu huomioon.
  - Kasvutoimista aiheutuvia verotulomenetyksiä kompensoidaan säästöillä ja tuloja lisäävillä toimilla. Nämä vahvistavat staattisesti arvioituna julkista taloutta vajaalla 1 mrd. eurolla.
  - Lisäksi valtion budjetista maksettavien eläkemenojen kattamiseksi tehtävää siirtoa Valtion eläkerahastosta lisätään kertaluonteisesti siten, että valtion velanottotarve v. 2027 vähenee n. 1 mrd. eurolla.

Poimintoja JTS:n päätöksistä

Vaalikauden kehystä lasketaan, koska säästötoimilla rahoitetaan osin kasvupakettia

- Vaalikauden kehystä alennetaan säästöpäätösten (yli 300 milj. euroa/v.) myötä harkinnanvaraisesti seuraavasti:
  - ⇒ 102 milj. euroa v. 2026
  - ⇒ 92 milj. euroa v. 2027
- JTS:n jakamattomaksi varaukseksi jää
  - 240 milj. € v. 2026
  - 190 milj. € v. 2027.
  - Lisäksi vuosittain käytössä 300 milj. euron lisätalousarviovaraus.

Vaalikauden kehys (v. 2026 hinnoin), milj. euroa	**2026**	**2027**
Kehyspäätös 25.04.2024	76 317	75 676
Hinta- ja kustannustasotarkistukset	1 582	1 568
Rakenteelliset tarkistukset	622	906
Kehystason harkinnanvarainen alentaminen	-102	-92
Tarkistettu vaalikauden kehys (ml. lisätalousarviovaraus)	**78 419**	**78 059**

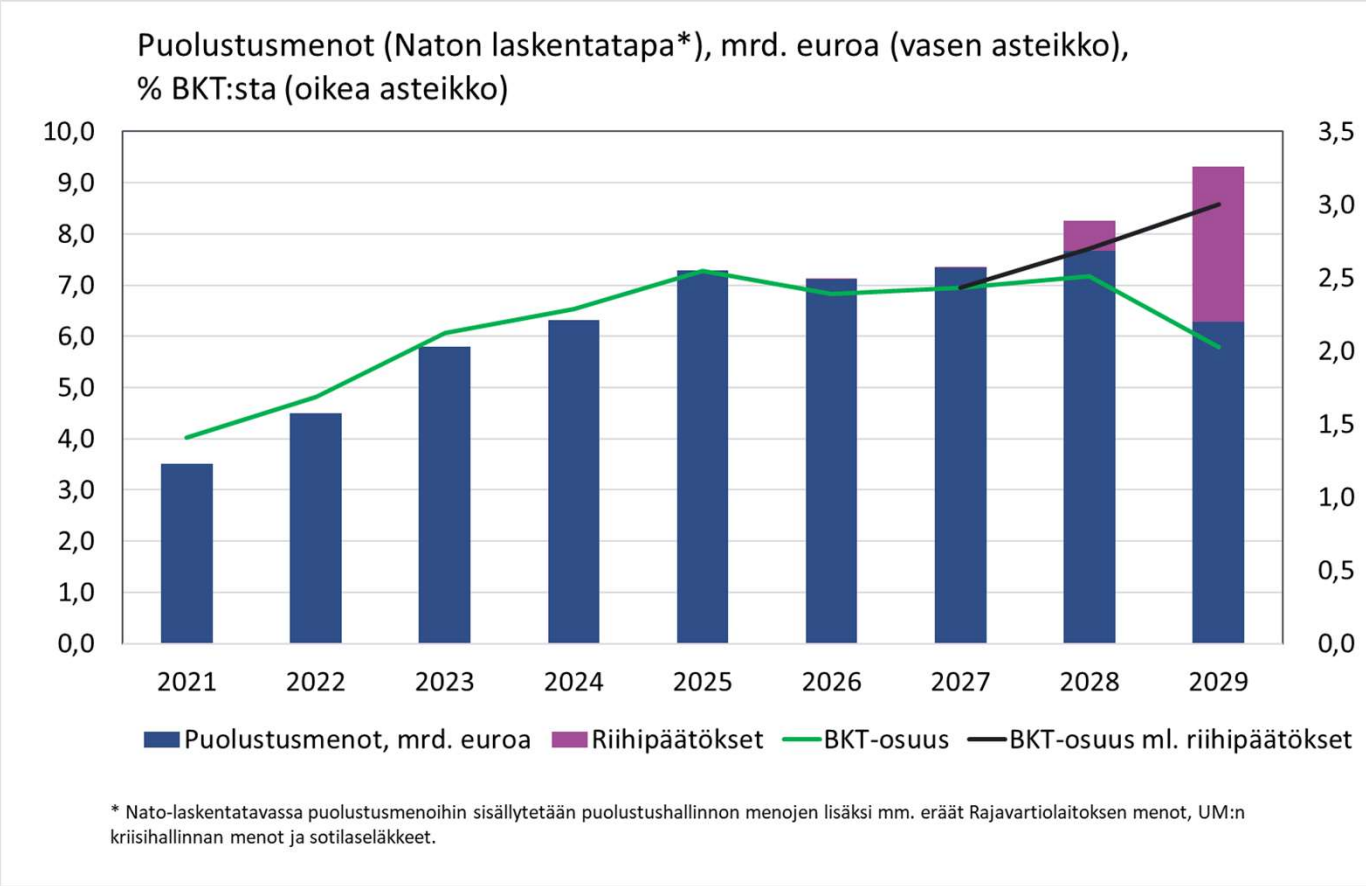
Harkinnanvaraiset kehysmenojen lisäykset

- Keväällä 2025 linjatut harkinnanvaraiset määrärahamuutokset yhteensä 133 milj. euroa 2026 ja 190 milj. euroa 2027, sisältäen mm.
  - Varautumisen kokonaisuuden (ks. tarkemmin seuraava dia)
  - Huhtikuun alussa linjatun sote-ratkaisun vaikutukset (keskim. n. 30 milj. euroa vuodessa)
  - Omaishoidon ja perhehoidon palkkiotason nostamisen (16 milj. euroa)
  - Valmistavan opetuksen lisäopetuksen (13,8 milj. euroa)
  - Maatalouden ja maankäyttösektorin ilmastotoimet (yht. 15 milj. euroa v. 2026-2027 aikana)
- Huomioitu myös TA 2025 yhteydessä tehtyjen päätösten vaikutus jatkovuosille

Merkittäviä uusia panostuksia turvallisuuteen

- Poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Suojelupoliisin suorituskykyä nostetaan lisäämällä niiden rahoitusta keskimäärin 43 milj. euroa vuodessa v. 2026–2029.
- Väestönsuojelun kehittämiseen yhteensä 14 milj. euroa v. 2028–2029.
- Suomi nostaa puolustusmäärärahojen tason vähintään 3 % suhteessa BKT:hen v. 2029 mennessä.
  - Merkitsee 0,6 mrd. euron lisäystä v. 2028 ja 3 mrd. euroa v. 2029
  - Edellyttää huomattavia lisäyksiä valtuuksiin jo vuodesta 2026 alkaen.
  - Mm. maavoimien kehittämiseen, joukkorakenteen kehittämiseen, Naton läsnäolon vahvistamiseen Suomessa sekä Naton puolustussuunnittelussa asetettujen kriittisten tavoitteiden edistämiseen

Puolustusmenojen kehitys vuosina 2021–2029

- Lisäys 0,6 mrd. euroa 2028 ja 3,0 mrd. euroa vuoden 2029 tasolla.
- Vuosien 2026–2027 osalta määrärahamitoitus on turvattu jo aiemmin tehdyillä puolustusmenojen lisäyspäätöksillä ja niiden myötä hankintoihin käytettävissä olevilla määrärahoilla.

Aiemmat ja uudet T&K-rahoituksen lisäykset tukevat kasvua

- Julkisen talouden suunnitelma sisältää vuodelle 2026 yhteensä lähes 3,2 mrd. euron ja vuodelle 2027 yhteensä runsaan 3,4 mrd. euron panostukset T&K-toimintaan.
- Business Finlandin T&K-toimintaan kohdennettu valtuus nousee yli 100 milj. eurolla v. 2026 yhteensä n. 735 milj. euroon ja v. 2027 valtuus nousee edelleen n. 890 milj. euroon.
- Keväällä 2025 päätetyt uudet lisäykset, mm.:
  - Pk-yritysten T&K-toiminnan vauhdittamiseen yhteensä 30 milj. euron valtuus v. 2026–2028.
  - Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen T&K-toimintaan yht. 30 milj. euroa v. 2026 ja 54 milj. euroa v. 2027 lähtien.
  - Turvallisen ja suorituskykyisen suurteholaskennan ja datanhallinnan toimintaympäristön turvaamiseen 8 milj. euroa v. 2026 ja 10 milj. euroa v. 2027 lähtien (Tieteen tietotekniikan keskus CSC).
  - Euroopan avaruusjärjestön vapaaehtoisiin ohjelmiin 7 milj. euroa v. 2026 ja 20 milj. euroa v. 2027 alkaen.

Hallituksen määräaikaisen investointiohjelman toimeenpano etenee

- Investointiohjelmaa laajennetaan 300 milj. eurolla.
  - Myöhemmin päätettäviin uusiin hankkeisiin ja osin kattamaan aiemmin päätettyjen hankkeiden kustannusarvioiden nousua
- Muutoin hallitusohjelmassa linjattuja, investointiohjelman kautta käynnistettäviä hankkeita ja lisäpanostuksia otettu uusina kehyksiin n. 435 milj. euroa.
  - Puolustusmateriaalihankintoihin 50 milj. euroa vuodelle 2027.
  - Perusväylänpitoon (korjausvelan purku) 118 milj. euroa v. 2026.
  - Savon radan kehittämiseen 40,8 milj. euron valtuus.
  - Kela-korvausten uudistamisen (yht. 102 milj. euroa v. 2026–27) ja 65 vuotta täyttäneiden valinnanvapauskokeilu Kela-korvauksia hyödyntäen yht. 124 milj. euroa v. 2026–27

Hyvinvointialueiden rahoitus 2026–2029

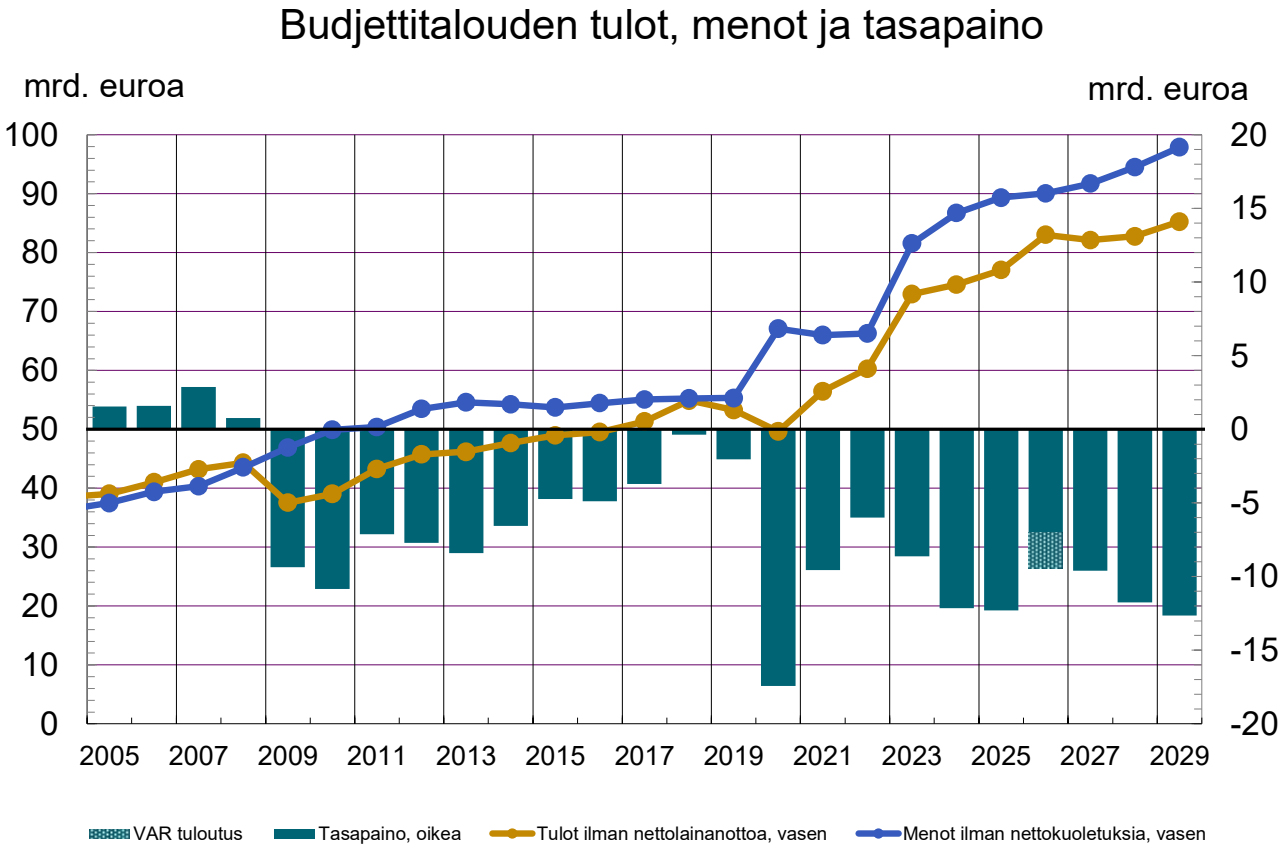
- Hyvinvointialueiden yleiskatteinen rahoitus on n. 27,1 mrd. euroa v. 2026 ja kehyskauden lopussa v. 2029 n. 26,9 mrd. euroa (vuoden 2026 hintatasossa).
- Rahoitustaso nousee v. 2026 edelliseen julkisen talouden suunnitelmaan verrattuna n. 1,2 mrd. eurolla. Nousua selittävät erityisesti rahoituslain mukaiset tekniset muutokset, joista suurimmat:
  - Indeksitarkistus 3,24 % n. 920 milj. euroa, sisältää jk-tarkistukseen liittyvän indeksitarkistuksen n. 102 milj. euroa
  - Jälkikäteistarkistusarvion päivittyminen 314 milj. euroa v. 2026. Jälkikäteistarkistus alenee v. 2025 rahoitustasoon verrattuna n. 200 milj. euroa.
  - Palvelutarpeen kasvu, jonka vaikutus vuosina 2026–2028 on noin 5–34 milj. ja v. 2029 291 milj. euroa.
  - Siirtymätasaukset alenevat 11 milj. v. 2026 ja 16 milj. v. 2027 ja kasvavat 2 milj. v. 2028 ja 61 milj. euroa v. 2029
- Arvioon jälkikäteistarkistuksesta vuosille 2027–2029 sisältyy epävarmuutta. Arvio on tehty hyvinvointialueiden talousarvioiden ja –suunnitelmien perusteella ja summa kasvaa aiempaan julkisen talouden suunnitelmaan verrattuna. Arvioitua nopeampaan kustannusten nousuun on aiemmin varauduttu kehysvarauksella, jonka arvioidaan riittävän.

Valtion talouden menot, tulot ja tasapaino

Valtion talouden menot, tulot ja tasapaino

- Vuonna 2026 budjettitalouden menojen arvioidaan olevan n. 90 mrd. euroa, joka on n. 0,8 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa.
  - Kasvua selittävät etenkin lakisääteiset ja sopimusperusteiset indeksitarkistukset. Toisaalta menoja vähentävät hallituksen linjaamat uudistukset ja menosäästöt.
  - Vuonna 2029 budjettitalouden menojen arvioidaan nousevan 92,1 mrd. euroon vuoden 2026 hintatasossa. Määrärahatarvetta lisää erityisesti puolustusmenojen kasvu, mutta myös korkomenojen nousu.
- Budjettitalouden tulojen arvioidaan olevan 83 mrd. euroa v. 2026 ja 85,2 mrd. euroa v. 2029, josta verotulojen osuuden arvioidaan olevan 76,6 mrd. euroa. Verotulot kasvavat keskimäärin 3,2 % vuodessa.
- Valtion budjettitalouden alijäämän arvioidaan olevan 7 mrd. euroa v. 2026, keskimäärin 10,7 mrd. euroa vuosina 2027—2028 ja kasvavan 12,6 mrd. euroon v. 2029.
  - Vuonna 2026 tasapainoa vahvistavat kertaluonteiset tekijät.

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

Vuoden 2026 kertaluonteinen tuloutus Valtion asuntorahastosta ei pienennä valtion velkaa. Vuosilta 2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Vaikka varaus jäi jäyttämättä kokonaan järjestely kasvatti vuonna 2022 menoja ja vuonna 2023 tuloja 10 mrd. eurolla.
Lähde: Valtiovarainministeriö 30.4.2025

Tasapaino (mrd. euroa):

2023 (TP): -8,6

2024 (TP): -12,1

2025 (LTA I): -12,3

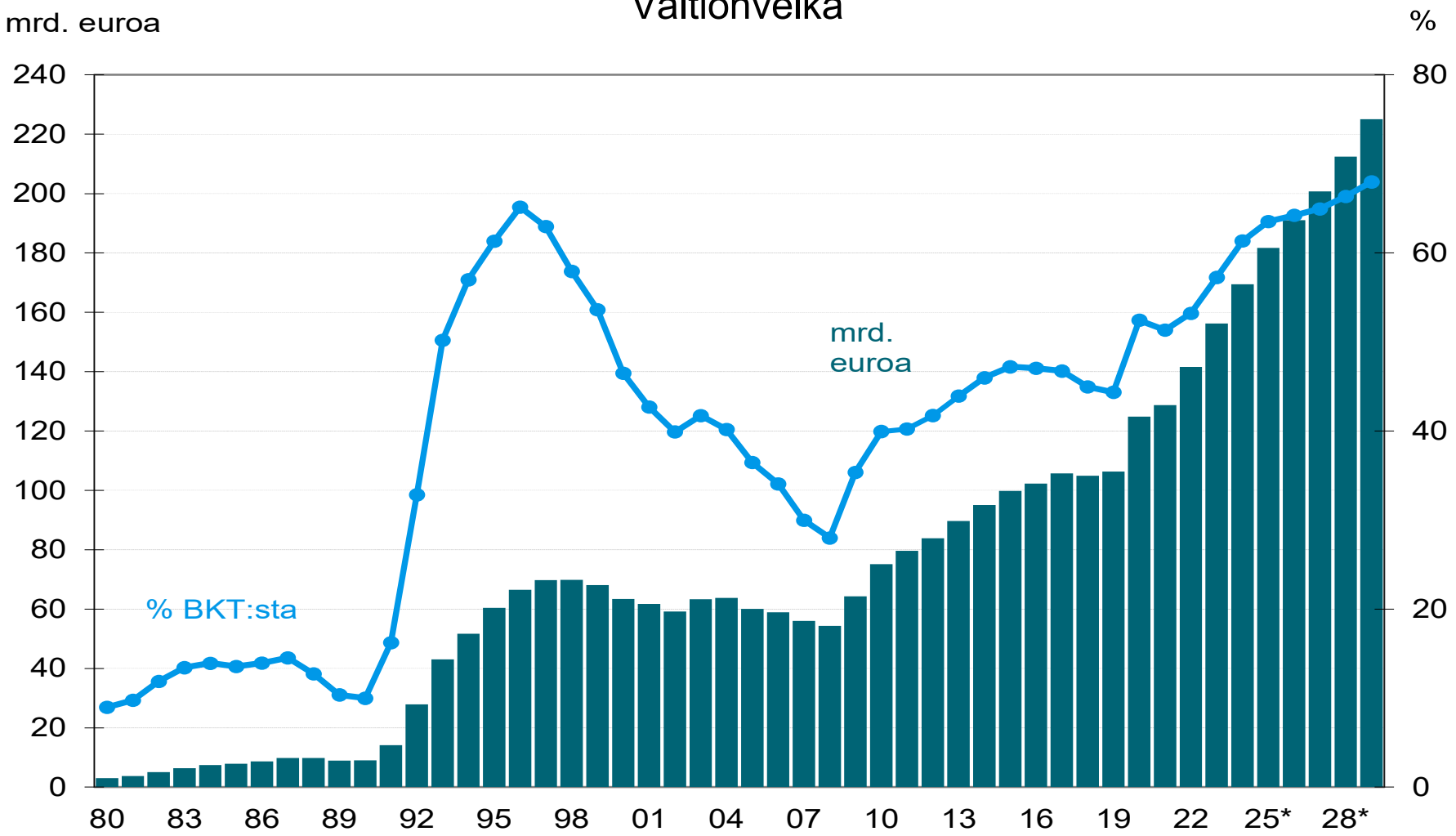
2026 (JTS): -9,4 (-7,0)

2027 (JTS): -9,6

2028 (JTS): -11,8

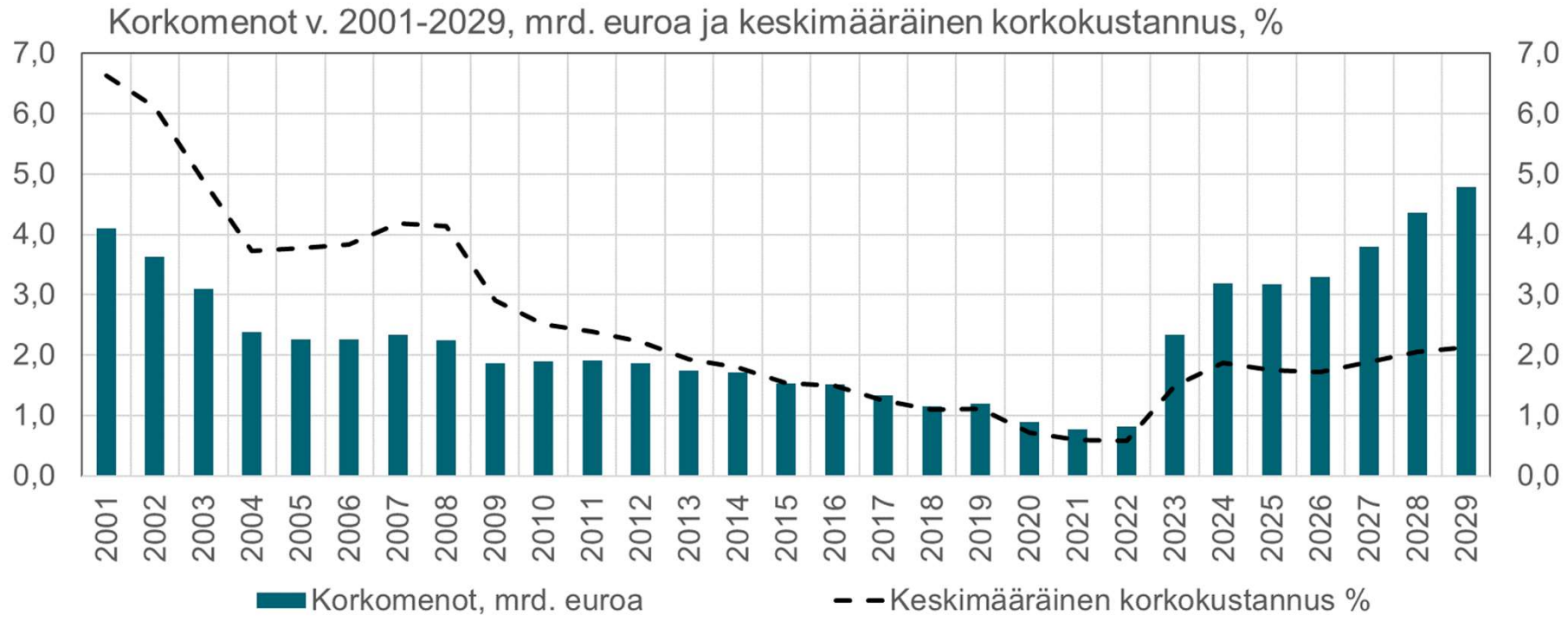
2029 (JTS): -12,6

Valtionvelka

Lähde: Valtiovarainministeriö 30.4.2025

Korkomenoja kasvattavat alijäämä ja velasta maksettavan keskimääräisen koron nousu

Lähde: Valtiokonttori. Suomen Pankki. VM

Kansallinen poikkeuslauseke puolustusmenoihin EU sääntökehikossa

Kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointi

- Joustoa sallittaisiin nettomenopolulta vuosille 2025–2028. Jouston enimmäismääräksi on ilmoitettu 1,5 prosenttia BKT:sta vuosittain (verrattuna v. 2021 tasoon).
- Kansallisten poikkeuslausekkeiden käyttöönotto:
  i. Jäsenvaltion aktivointipyynnön toimittaminen komissiolle.
  ii. Komissio arvioi aktivoimisen ehtojen täyttymisestä kunkin jäsenvaltion osalta.
  iii. Komissio valmistelee suositukset poikkeuslausekkeiden aktivoimista koskeviksi neuvoston suosituksiksi.
  iv. Neuvosto voi määräenemmistöllä antaa suositukset poikkeuslausekkeiden aktivoimiseksi komission suosituksista.
- Hakemus poikkeuslausekkeen aktivoimiseksi Julkisen talouden suunnitelman 2026–2029 liitteenä olevassa keskipitkän aikavälin suunnitelman edistymisraportissa.

Kasvupaketti

Hallitukselta uusi merkittävä kasvupaketti

- Hallitus päätti puoliväliriihessä kasvuohjelmasta mm. Risto Murron työryhmän ehdotusten pohjalta.
  - Konkreettisia toimia talouskasvun vauhdittamiseksi
  - Rahoitus menoja ja verotusta uudelleenkohdentamalla
- Hallituksen monet aiemmat päätökset tukevat jo merkittävästi kasvun edellytyksiä (työllisyystoimet, investointiohjelma jne.).
- Kasvu syntyy yrityksissä – valtio voi parantaa kasvun edellytyksiä mutta ei itse synnytä kestävää kasvua.

Kasvupaketti rahoitetaan osin uusilla sopeutustoimilla

- Valtionhallinnon toimijoiden tuottavuuden kehittäminen 130 milj. euroa
- Kuntien valtionosuuksien leikkaus 75 milj. euroa
- Varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahojen vähennys 50 milj. eurolla
  - Samanaikaisesti lisäyksiä Ukraina-tukeen +10 milj. euroa ja humanitaariseen katastrofiapuun +10 milj. euroa.
- Kasvatetaan vuotuista tuloutusta Valtion eläkerahastosta 66 milj. eurolla
- Lukukausimaksut toiselle asteelle EU/ETA-maiden ulkopuolisille opiskelijoille 18 milj. euroa
- Vähennetään Business Finlandin avustuksia (ei t&k-lain piiriin kuuluvia) 12 milj. eurolla
- Vähennetään valtionavustuksia (STEA-rahoitus) 10 milj. eurolla
- Sosiaaliturvan väärinkäytön estämiseksi lisätään Kelan tiedonsaantioikeuksia: 5 milj. euroa
- Valtioneuvoston jäsenten palkkioita alennetaan 5 prosentilla (140 000 euroa)
- Kertaluontoinen tuloutus VERristä v. 2027 (n. 1 mrd. euroa)

Kasvupakettia rahoittavat veronkiristykset pyrkivät haittaamaan talouskasvua mahdollisimman vähän

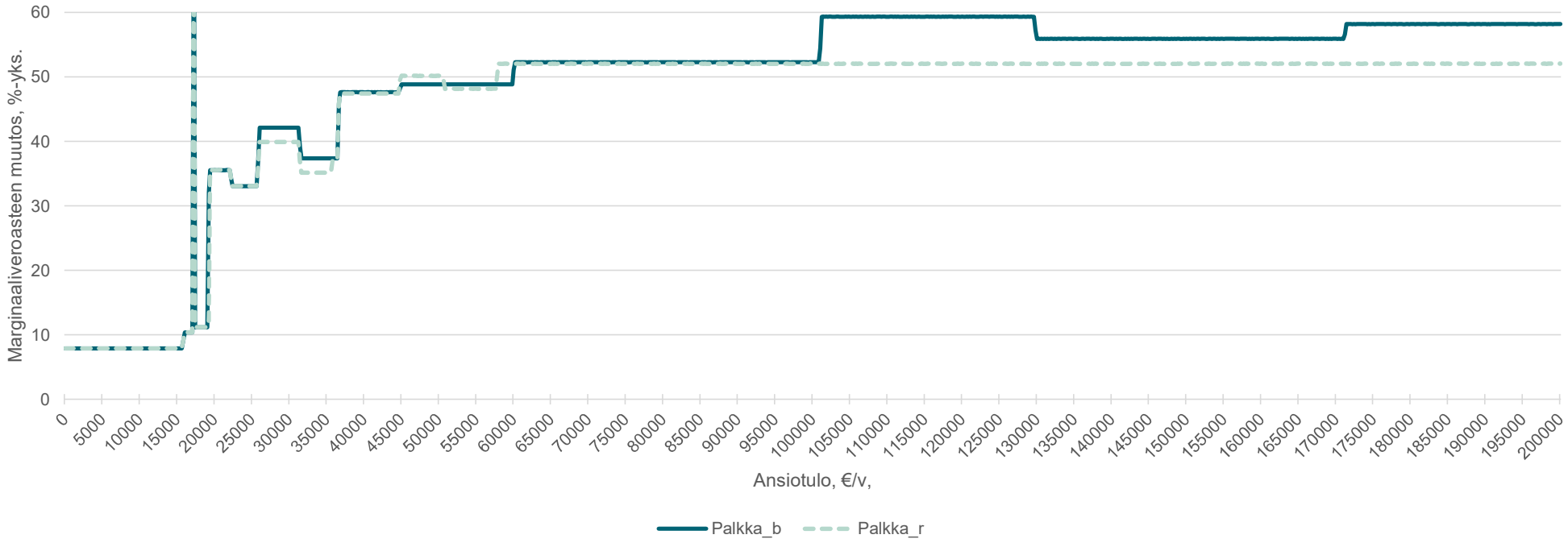
- Virvoitusjuomaveroa korotetaan (50 milj. euroa).
- Nikotiinipussien ja sähkösavukkeiden verotusta kiristetään (30 milj. euroa).
- Alkoholivero indeksoidaan (n. 20 milj. euroa vuoden 2026 tasolla ja lähes 90 milj. euroa v. 2029 mennessä).
- Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeus poistetaan sekä työnantaja- että työntekijäjärjestöjen jäsenmaksuilta (190 milj. euroa).
- Työhuonevähennys ja työsuhdepyörien veroetu poistetaan (yht. 70 milj. euroa).
- Verotuksen vertailutietoja koskevaa sääntelyä kehitetään (100 milj. euroa).
- Osinkoverotuksen minimoiminen keinotekoisten osakevaihtojärjestelyjen avulla estetään (30 milj. euroa).
- Kaivosmineraaliveroa kiristetään (50 milj. euroa) ja jäteveron veropohjaa laajennetaan (10 milj. euroa v. 2027 alkaen).

Nostoja kasvupaketin verotoimista

- Ansiotuloverotuksen ylimmät marginaaliverot alennetaan 52 prosenttiin, mutta indeksitarkistuksia rajataan (335 milj. euroa).
- Työn verotusta kevennetään pieni- ja keskituloisilta 525 milj. eurolla v. 2026 ja 650 milj. eurolla v. 2027 lähtien.
- Työtulovähennyksen lapsikorotusta nostetaan 100 milj. eurolla.
- Yhteisöveroa lasketaan 2 prosenttiyksiköllä v. 2027 (830 milj. euroa).
- Perintöveron alarajaa nostetaan 30 000 euroon ja lahjaveron 7 500 euroon (67 milj. euroa); perintöveron maksuajalta perittävän koron marginaalia lasketaan 1,5 %-yks. (19 milj. euroa).
- Suurten puhtaan siirtymän investointien tukemista verohyvityksellä jatketaan.

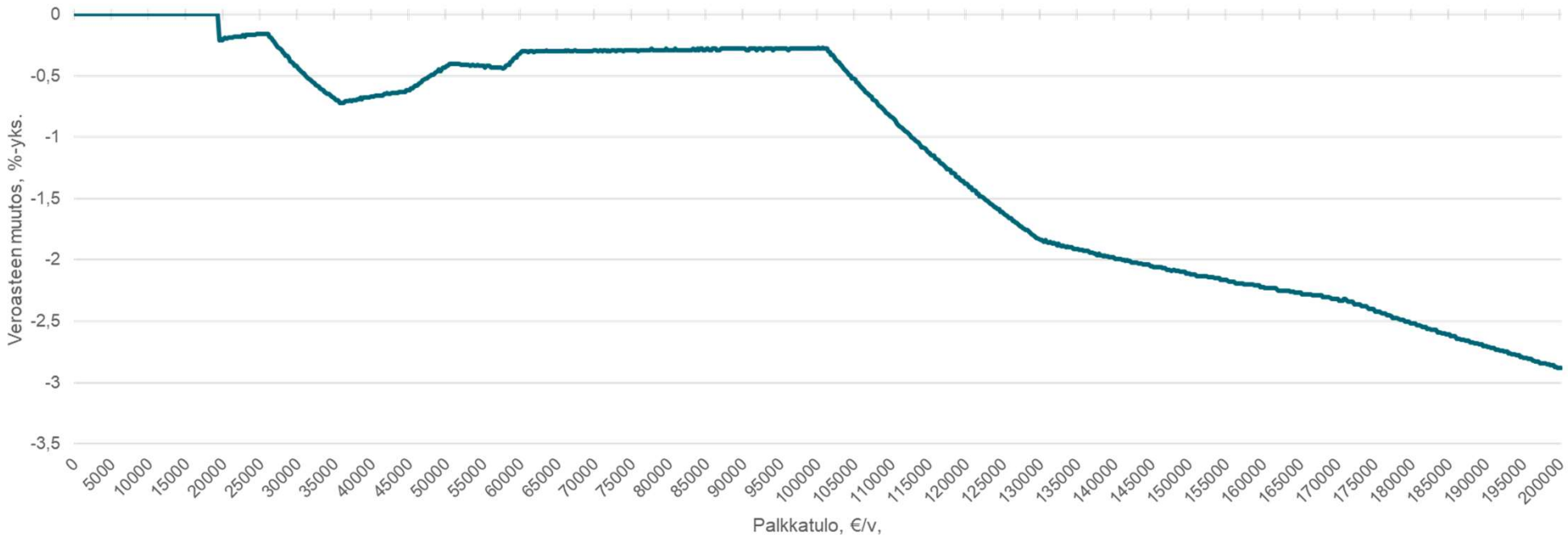
Työn verotuksen keventäminen vuonna 2026

Palkkatulon rajaveroasteen muutos, %-yksikköä

Työn verotuksen keventäminen vuonna 2026

Palkkatulon veroasteen muutos, %-yksikköä

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!